

UITTREKSEL VOOR HET CENTRAAL REGISTER VOOR COLLECTIEVE ACTIES IN DE ZIN VAN ARTIKEL 1018C LID 2 RV

van de dagvaarding in de zin van artikel 3:305a BW, zoals uitgebracht op 15 augustus 2024 door:

de stichting **STICHTING ONDERZOEK MARKTINFORMATIE**
gevestigd in Amsterdam, eiseres, hierna aangeduid als de “**Stichting**”
tegen:

- 1) de vennootschap naar het recht harer vestiging
X CORP.
gevestigd in San Francisco, Verenigde Staten;
- 2) de vennootschap naar het recht van Ierland
TWITTER INTERNATIONAL UNLIMITED COMPANY
gevestigd in Dublin, Ierland;
- 3) de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
TWITTER NETHERLANDS B.V.
gevestigd in Amsterdam,
gedaagden, hierna gezamenlijk en afzonderlijk aangeduid als “**X**”,

bij de rechtbank Amsterdam, tegen de eerste roldatum van 18 december 2024.

I INLEIDING

- 1 De Stichting heeft op 15 augustus 2024 een dagvaarding uitgebracht tegen X. Door middel van deze dagvaarding is de Stichting een collectieve procedure gestart in de zin van artikel 3:305a BW.
- 2 De collectieve procedure heeft betrekking op grove schendingen van grondrechten op het social media platform X (voorheen Twitter) waarvoor X verantwoordelijk is. Ondanks de Europese wetgeving op het gebied van gegevensbescherming en consumentenbescherming schendt X al jaren welbewust de rechten van haar miljoenen gebruikers. Vanuit verschillende Europese instanties zijn handhavingsacties gestart; zo zijn er klachten ingediend door betrokkenen en boetes opgelegd door verschillende Europese privacytoezichthouders. Op 18 december 2023 heeft de Europese Commissie aangekondigd onderzoek te doen naar X

vanwege vermeende schendingen van zorgplichten en transparantieplichtingen op grond van de DSA.¹ De eerste onderzoeksresultaten bevestigen dat X zich niet aan de DSA houdt.²

3 X volhardt echter in haar illegale praktijken voor commercieel gewin.

4 Deze collectieve actie is specifiek gericht op drie onderwerpen van wetsovertredingen door X:

- (i) **Datalekken en gebrekkige beveiliging:** de gebrekkige beveiliging van het X-Platform, de in de dagvaarding genoemde datalekken die daardoor hebben plaatsgevonden en de (gebrekkige) opvolging en afhandeling van die datalekken door X, allemaal in strijd met de Algemene verordening gegevensbescherming (“**AVG**”);
- (ii) **Microtargeting en gebrekkige transparantie:** het gebruik door X van bijzondere categorieën van persoonsgegevens van X-Gebruikers voor microtargeting door adverteerders op het eigen platform, in strijd met de AVG alsook de Digital Services Act (“**DSA**”) en de gebrekkige transparantie die wordt geboden in het advertentieregister van X, tevens in strijd met de DSA;
- (iii) **Hate speech:** het niet naleven door X van de op haar rustende verplichtingen onder de DSA als *Very Large Online Platform* (“**VLOP**”) voor wat betreft het identificeren en analyseren van systeemrisico’s en het nemen van maatregelen om die risico’s tegen te gaan, waardoor “*hate speech*” op het X-Platform niet (adequaat) wordt tegengegaan en toeneemt en waarvan X (relatief meer) profiteert qua advertentie-inkomsten, omdat *hate speech* (relatief) meer “*traffic*” genereert.

5 Bij elk van de voornoemde drie onderwerpen speelt dat X niet transparant is over veel zaken en dat zij haar overtredingen van diverse wetgeving lijkt te willen verdoezelen. Ook met dit gebrek aan transparantie op zich handelt X in strijd met de wetgeving, waaronder de AVG en de DSA. Aangezien X aan onderzoekers niet afdoende toegang voor onderzoek biedt, maakt zij het ook nog eens moeilijk om de wetsovertredingen aan te tonen en handelt zij ook op dit punt in strijd met de wet.

6 Op grond van artikel 1018c lid 2 Rv moet de Stichting bij de aantekening van de dagvaarding in het centraal register voor collectieve acties een uittreksel van de dagvaarding voegen, wat de Stichting door middel van dit document doet. Dit uittreksel betreft een samenvatting van de dagvaarding ten aanzien van specifiek de volgende onderdelen:

- (i) waartoe strekt de collectieve actie van de Stichting;
- (ii) op welke feitelijke stellingen is de collectieve actie gebaseerd;
- (iii) wie is de Stichting en wie zijn de gedaagden;
- (iv) wie zijn de personen van wie de Stichting de belangen beoogt te beschermen door middel van de collectieve actie.

¹ Persbericht Europese Commissie, 18 december 2023, ‘Commission opens formal proceedings against X under the Digital Services Act’.

² Persbericht Europese Commissie, 12 juli 2024, ‘Commission sends preliminary findings to X for breach of the Digital Services Act’.

7 Dit uittreksel heeft de volgende indeling:

- In paragraaf II wordt beschreven welke partijen betrokken zijn bij de procedure en ten behoeve van welke personen de Stichting de procedure aanhangig heeft gemaakt.
- In paragraaf III wordt een samenvatting gegeven van de feitelijke stellingen waarop de collectieve actie gebaseerd is.
- In paragraaf IV worden de rechtsgronden van de vorderingen toegelicht die door middel van de collectieve actie zijn ingesteld. De Stichting geeft hier aan welke wettelijke verplichtingen X heeft geschonden uit onder meer de AVG en de DSA. De Stichting licht toe dat X onrechtmatig heeft gehandeld, zich schuldig heeft gemaakt aan oneerlijke handelspraktijken en zich ongerechtvaardigd heeft verrijkt.
- In paragraaf V gaat de Stichting in op de door X veroorzaakte schade.
- In paragraaf VI is het petitum van de dagvaarding opgenomen, waaruit blijkt waartoe de collectieve vorderingen van de Stichting strekken.

II PARTIJEN

II.1 De Stichting

- 8 De Stichting is een in 2016 opgerichte non-profitorganisatie. De Stichting houdt zich sinds 2020 bezig met vraagstukken omtrent privacy en data-autonomie. In dit kader behartigt zij de belangen van consumenten en minderjarigen op wiens grondrechten inbreuk wordt gemaakt door online diensten, met name het recht op privacy- en consumentenrechten.
- 9 De Stichting doet binnen en buiten Nederland onderzoek naar grootschalige gegevensverwerking door online diensten. In dit kader publiceert zij regelmatig artikelen en blogs op haar website <www.somi.nl> waarmee zij het publiek informeert over gebeurtenissen of misstanden. De Stichting heeft tevens een mobiele app laten ontwikkelen waarmee gebruikers van de app AVG-verzoeken kunnen doen bij verwerkingsverantwoordelijken, voor zichzelf en voor de minderjarigen die zij daarin kunnen vertegenwoordigen. Ook kunnen gedupeerden nagaan welke van hun passwords of persoonsgegevens zijn gelekt op het Dark Web. Ten slotte kunnen zij zich via de app ook aanmelden bij acties van de Stichting.
- 10 Naast deze collectieve actie is de Stichting bij de rechtbank Amsterdam collectieve acties gestart tegen zowel TikTok als Meta.
- 11 De Stichting heeft tevens de status van door de EU erkende organisatie voor collectieve acties verkregen. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de Stichting geschikt bevonden en aangewezen als organisatie voor collectieve acties in de Europese Unie. Dat maakt de Stichting één van de vooralsnog slechts drie Nederlandse organisaties die de belangen van slachtoffers in alle EU-lidstaten kan behartigen.³

³ Zie lijst: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2023/12/08/lijst-met-aangewezen-organisaties-voor-collectieve-acties-in-de-europese-unie>.

II.2 Gedaagden

12 Gedaagden in deze procedure zijn X Corp., Twitter International Unlimited Corporation en Twitter Netherlands B.V.

13 X Corp. is het Amerikaanse techbedrijf van Elon Musk. Twitter International Unlimited Corporation (voorheen genaamd Twitter International Corporation) is een dochtermaatschappij van X Corp en exploiteert het X-Platform binnen de Europese Unie. Twitter International Unlimited Corporation is aangewezen als “*main establishment of the provider in the EU*” in de zin van de DSA. Twitter Netherlands B.V. is een dochtermaatschappij van Twitter International Unlimited Corporation en houdt zich bezig met het verkopen van advertenties op het X-Platform, gericht op de Nederlandse markt.

II.3 De Achterban

14 De Stichting komt in deze procedure op voor de belangen van de navolgende nauw omschreven groep personen in de zin van artikel 1018e lid 2 Rv (hierna aangeduid als de “**Achterban**”). In deze collectieve vordering behartigt de Stichting de belangen van:

- (i) Alle gebruikers van het X-Platform, althans de diensten van X,
- (ii) zijnde natuurlijke personen die niet handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf,
- (iii) die in Nederland wonen en gedurende een moment dat zij in Nederland woonden,
- (iv) gebruik hebben gemaakt van het X-Platform in de periode:
 - (a) vanaf 25 augustus 2023 tot en met heden voor wat betreft de vorderingen in deze dagvaarding die zien op ongeoorloofde microtargeting en gebrekkige transparantie en schending van de DSA-verplichtingen rondom systeemrisico's voor zeer grote onlineplatforms waaronder het tegengaan van *hate speech* (de “**Relevante Periode 1**”), en/of
 - (b) vanaf 1 juni 2021 tot en met heden voor wat betreft de vorderingen in deze dagvaarding in relatie tot datalekken en gebrekkige beveiliging (de “**Relevante Periode 2**”).

15 De Achterban omvat ook personen die minderjarig waren toen zij gebruik maakten van het X-Platform.

16 De Achterban wordt voor de verschillende vorderingen die de Stichting middels deze collectieve actie aanhangig maakt, onderverdeeld in drie groepen:

- (i) Voor de vorderingen die zien op datalekken en gebrekkige beveiliging, is de Achterban beperkt tot personen over wie persoonsgegevens voorkomen in de (nader in deze dagvaarding te bespreken) gelekte datasets (“**Achterban A**”);
- (ii) Voor de vorderingen die zien op ongeoorloofde microtargeting en gebrekkige transparantie, is de Achterban beperkt tot personen die behoren tot het doelpubliek van de (nader in de dagvaarding genoemde) advertenties (“**Achterban B**”);
- (iii) Voor de vorderingen die zien op schending van de DSA-verplichtingen rondom systeemrisico's voor zeer grote onlineplatforms waaronder het tegengaan van *hate speech*, is de Achterban beperkt tot personen die gebruik hebben gemaakt van het X-Platform in de Relevante Periode 1 (“**Achterban C**”).

- 17 Waar het onderscheid niet relevant is verwijst de Stichting naar deze drie groepen gezamenlijk als de “Achterban”.

III SAMENVATTING FEITEN DIE AAN GEDAAGDEN WORDEN VERWETEN

III.1 Datalekken en gebrekkige beveiliging

III.1.1 Gebrekkige beveiliging

- 18 X besteedt sinds jaar en dag onvoldoende aandacht aan het beveiligingsaspect van het X-Platform. X is onder meer door de Amerikaanse Federal Trade Commission (FTC) in 2011 en 2022 aangesproken op de gebrekkige beveiliging van het X-Platform. Zo kwam de FTC in 2022 in actie toen zij signalen ontving dat X haar gebruikers oproep tot het verstrekken van additionele persoonsgegevens voor beveiligingsdoeleinden terwijl deze achter de schermen tevens gebruikt werden voor haar eigen commerciële gewin. Ze gebruikte deze gegevens in het kader van profiling en gerichte advertenties (“targeted advertising”).
- 19 Ook binnen Europa is X al eerder aangesproken op het gebrekkig inregelen van de beveiliging. Na de overname door Elon Musk is de situatie verergerd. X heeft na die overname 80% van de engineers die werkten aan Trust & Safety ontslagen. Daarnaast werd ook nog eens 30% van de niet-engineers die zich bezighielden met Trust & Safety ontslagen.
- 20 De Ierse privacytoezichthouder (Data Privacy Commission, “DPC”) onderzoekt nu verschillende datalekken. Eén reeks datalekken betreft datalekken waarop ook deze collectieve actie betrekking heeft. In een persbericht heeft de DPC daarover al aangegeven dat zij ervan uitgaat dat X daarbij één of meerdere AVG-verplichtingen heeft geschonden.⁴ Wat X hierbij te verwijten valt wordt hierna toegelicht.

III.1.2 Datalekken

- 21 De dagvaarding ziet op een viertal datalekken bij X die het gevolg zijn van gebrekkige beveiligingsmaatregelen en die niet op de juiste wijze zijn opgevolgd.

III.1.2.1 Eerste datalek

- 22 HackerOne is een onlineplatform waarop ethische hackers beveiligingsrisico’s bij aangesloten bedrijven kunnen aankaarten. De bedrijven kunnen de aangekaarte risico’s dan verhelpen. Als een bedrijf goed opvolging geeft aan een aangekaart risico of datalek, dan kan dit helpen bij het verbeteren van de beveiliging.
- 23 Op 1 januari 2022 is op HackerOne een bericht gepubliceerd over een technische kwetsbaarheid op het X-Platform die het voor kwaadwillenden mogelijk maakte om telefoonnummers en e-mailadressen gerelateerd aan X-Gebruikers te verkrijgen. Als men een (willekeurig) e-mailadres of telefoonnummer invoerde werd aangegeven of daaraan een X-Account was gekoppeld en zo ja: welk account. Dat was zelfs mogelijk voor: (1) X-Accounts waarbij de X-Gebruiker deze velden – telefoonnummer en e-mailadres – onzichtbaar had gemaakt via de privacy-instellingen, (2) voor accounts die waren opgeheven en (3) voor geheime of gepseudonimiseerde X-Accounts, van bijvoorbeeld bekende mensen, politieke vluchtelingen of anderen die – met reden – een X-account onder een andere naam gebruiken.

⁴ <https://www.dataprotection.ie/en/news-media/data-protection-commission-launches-inquiry-twitter-concerning-datasets>.

- 24 X heeft het datalek pas op 13 januari 2022 verholpen. Uit door X zelf verstrekte informatie blijkt dat het datalek het resultaat was van een update in de code in juni 2021. Dat betekent dat de kwetsbaarheid (het “**Eerste Datalek**”) ruim een half jaar heeft bestaan.
- 25 Na constatering van het Eerste Datalek had X onverwijld moeten onderzoeken of de kwetsbaarheid was uitgebuit. Als dat onderzoek had plaatsgevonden dan was daaruit gebleken dat de kwetsbaarheid was uitgebuit of dat dit niet kon worden uitgesloten. In beide gevallen had X de privacytoezichthouder en betrokken X-Gebruikers zo snel mogelijk dienen te informeren. Een goed onderzoek of passende opvolging hebben echter niet plaatsgevonden. Zoals later is gebleken is het Eerste Datalek namelijk wel degelijk door kwaadwillenden uitgebuit, hetgeen tot massale verdere datalekken heeft geleid. Ten aanzien van het Eerste Datalek alsook de hierna genoemde verdere datalekken die hiervan het gevolg waren, stelt de Stichting de onderhavige collectieve actie in.

III.1.2.2 Tweede datalek

- 26 Op 21 juli 2022 is een bericht geplaatst op BreachForums waarin een dataset met gegevens over 5.485.636 X-Gebruikers tegen betaling werd aangeboden (het “**Tweede Datalek**”). Het ging daarbij om accountgegevens met e-mailadressen en telefoonnummers, verrijkt met publieke informatie zoals beschikbaar op desbetreffend X-Account. Ter verificatie van de authenticiteit van de dataset werd daarbij een klein deel van de dataset gepubliceerd: een “sample database”. Potentiële kopers van de gegevens – alsook X zelf – konden daarmee verifiëren of het daadwerkelijk om gehackte gegevens van X-Gebruikers ging. Dat bleek het geval.
- 27 Pas op 5 augustus 2022 erkent X dat er een incident is geweest. X probeert het klein te houden en geeft aan dat het gaat om een incident met impact op “sommige accounts” (“*some accounts*”). X bevestigt dat het gaat om gegevens over X-Gebruikers, maar geeft aan dat zij niet weet om hoeveel accounts het gaat. De hacker in kwestie, heeft gebruikgemaakt van het Eerste Datalek, voordat dit was verholpen.
- 28 Het is onduidelijk of – en zo ja – hoe individuele X-Gebruikers toen door X zijn geïnformeerd. Er is alleen bekend dat X een algemene nieuwsupdate heeft gepubliceerd, goed verstoep in het privacy-onderdeel op de X-Website. De inhoud van die update leek tegenstrijdig. X stelde enerzijds dat er geen acties waren die de getroffen X-Gebruikers konden nemen, specifiek met betrekking tot dit issue. Anderzijds adviseerde X onder meer om tweefactorauthenticatie in te schakelen. Dit terwijl de FTC X een jaar eerder een boete had opgelegd van USD 150.000.000 omdat de FTC had geconstateerd dat X deze gegevens voor haar eigen commerciële doeleinden verzamelde.
- 29 Op 23 December 2022 heeft de Ierse privacy toezichthouder, de DPC, een onderzoek aangekondigd naar aan leiding van meerdere berichten in de internationale media over het Eerste en Tweede Datalek. In het persbericht geeft de DPC aan dat zij ervan uitgaat dat één of meerdere AVG-verplichtingen door X zijn geschonden. Uit het jaarrapport van de DPC over 2023 blijkt dat de DPC haar (boete)besluit aan het voorbereiden is voor Twitter International Unlimited Company.

III.1.2.3 Derde datalek en Vierde datalek

- 30 Op 23 december 2022 is een bericht geplaatst op een hackersforum (Breachd) over een nieuw datalek (het “**Derde Datalek**”). Wederom werden accountgegevens te koop

aangeboden. Ditmaal ging het volgens het bericht om meer dan 400 miljoen X-Gebruikers. De gegevens zijn verkregen via het Eerste Datalek. De hacker stelde daarbij voor om voor de verkoop van de data gebruik te maken van een “middelmann-constructie”. Dit bevestigt het vermoeden van authenticiteit van de gehele dataset. Bij gebruikmaking van de middelmann-constructie wordt de hacker alleen betaald als de authenticiteit van de gehele dataset is gebleken.

- 31 De risico's die het Derde Datalek oplevert voor betrokkenen, zijn evident. De hacker die de dataset te koop aanbood, heeft zelf ook uiteengezet hoe de gegevens kunnen worden misbruikt, vermoedelijk ter 'aanprijzing' van de koopwaar. De hacker noemt onder meer “*use cases*”: die gaan over oplichting, spionage, *malware* verspreiding, *phishing*, *crypto scams*, *sim swaps* en *BEC*-oplichting.
- 32 Op 4 januari 2023, is vervolgens een dataset met gegevens van meer dan 200 miljoen X-Gebruikers vrijwel gratis (voor ca. USD 2,-) aangeboden op het Breached hackersforum (het “**Vierde Datalek**”). Dit betreft een subset van de voornoemde dataset van meer dan 400 miljoen accounts (het Derde Datalek).
- 33 X heeft naar aanleiding van het Derde Datalek en het Vierde Datalek pas op 11 januari 2023 een nieuw bericht op de X-Website geplaatst. Daarin stelt X de facto geen verantwoordelijkheid te dragen voor het Derde of Vierde Datalek. X stelt met zoveel woorden dat deze datalekken waarschijnlijk niets te maken hebben met het Eerste Datalek. X geeft aan dat zij geen verband kon vaststellen tussen de datasets van het Derde en Vierde Datalek enerzijds, en de door de bug-reporter aangekaarte kwetsbaarheid van het Eerste Datalek anderzijds. Deze stelling is zoals toegelicht in de dagvaarding ongeloofwaardig. Het lijkt juist aannemelijk dat het ook bij de data uit het Derde en Vierde Datalek gaat om data die is verkregen door het uitbuiten van het Eerste Datalek, hetgeen in relatie tot het Derde Datalek ook bevestigd is door X.

III.2 Ongeoorloofde microtargeting en gebrekkig advertentieregister

III.2.1 Microtargeting op basis van bijzondere persoonsgegevens

- 34 X stelt gedetailleerde profielen van X-Gebruikers samen door gebruikersgedrag zoals klikken, likes en reacties op berichten op het X-Platform te monitoren. X gebruikt deze profielen vervolgens om gericht advertenties aan te bieden aan X-Gebruikers op basis van specifieke criteria. Het stelt adverteerders in staat om hun advertenties aan een specifieke doelgroep te presenteren. Dit is een proces dat bekend staat als “microtargeting”.
- 35 X gebruikt voor haar advertentiedienst ook gevoelige persoonlijke eigenschappen van X-Gebruikers die zij op haar eigen platform verzamelt. Dit betreft onder meer politieke opvattingen, seksuele gerichtheid en religieuze overtuigingen, die vallen onder de bijzondere categorieën van persoonsgegevens zoals beschreven in artikel 9 lid 1 AVG. De ‘targeting’ vindt plaats voor commerciële doeleinden van X zonder dat daar een geldige rechtsgrond voor aanwezig is. Dat betekent dat de persoonsgegevens op onrechtmatige wijze worden verwerkt. Daarbij vindt dit plaats zonder dat gebruikers hiervan op de hoogte zijn.
- 36 Microtargeting op basis van bijzondere categorieën van persoonsgegevens leidt niet alleen tot een grove schending van privacyrechten van X-Gebruikers, maar vormt tevens een directe bedreiging voor de democratie. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer politieke partijen

microtargeting toepassen om tegenstrijdige verkiezingsbeloften te doen aan verschillende kiezersgroepen.

- 37 Door advertenties te richten op basis van gevoelige eigenschappen kan de persoonlijke vrijheid en onafhankelijkheid van gebruikers ernstig worden aangetast. Dergelijke gerichte advertenties maken gebruik van gedetailleerde gebruikersprofielen om berichten te tonen die inspelen op kwetsbaarheden, persoonlijke waarden of zorgen van individuen. Hierdoor kunnen denkprocessen, emoties en gedragingen op subtiele wijze worden gemanipuleerd zonder dat de gebruiker zich hiervan bewust is. Dit soort manipulatie kan leiden tot diepere sociale verdeeldheid en polarisatie, doordat mensen steeds meer in contact komen met informatie die hun bestaande overtuigingen versterkt en tegenstrijdige perspectieven uitsluit. Dit ondermijnt niet alleen de persoonlijke autonomie, maar draagt ook bij aan de versplintering van de samenleving.
- 38 Volgens het beleid van X zelf is het niet toegestaan om te targeten op basis van gevoelige categorieën persoonsgegevens, waaronder *“Religious or philosophical affiliation and/or beliefs”*, *“Sexual orientation”*, *“Gender identities other than cisgender”* en *“Political affiliation and/or beliefs”*.
- 39 Uit het Privacybeleid van X volgt verder alleen dat X informatie verzamelt over hoe de gebruiker producten en diensten van X gebruikt. X gebruikt deze informatie volgens het Privacybeleid onder meer om relevante content en advertenties aan de gebruiker te laten zien.

III.2.2 Keyword targeting en Follower look-alike targeting

- 40 Adverteerders kunnen op het X-Platform doelgroepen selecteren voor hun advertenties door middel van het toevoegen dan wel uitsluiten van “keywords”. X maakt bij keyword targeting gebruik van: *“[...] signals such as link clicks, expands, likes, replies, and more to consider someone having interacted with a keyword, as well as searches containing the keyword”*. Hierdoor is het mogelijk om gerichte advertenties te tonen aan X-Gebruikers, gebaseerd op bepaalde individuele kenmerken zoals gedrag.
- 41 Het is voor adverteerders mogelijk om zelf keywords op te geven; X biedt dus geen (limitatieve) lijst met keywords waaruit adverteerders dienen te kiezen.
- 42 X biedt adverteerders tevens de mogelijkheid om hun advertenties te richten op zogenaamde *“Follower look-alikes”* (vergelijkbare doelgroepen). Het targeten van vergelijkbare doelgroepen houdt in dat adverteerders, met behulp van de advertentiedienst van X, proberen om nieuwe, potentiële volgers te bereiken die vergelijkbaar zijn met bestaande klanten of volgers. Dit proces begint met het identificeren van een groep gebruikers die al interactie heeft gehad en/of volger is van een specifieke gebruiker. Dit kan het X-account van de adverteerder zelf zijn, maar ook het X-account van een andere X-Gebruiker, bijvoorbeeld van een politieke partij. Deze volgers vormen dan de brondoelegroep: de doelgroep waarop een vergelijkbare doelgroep wordt gebaseerd. Voor het maken van een vergelijkbare doelgroep maakt X gebruik van informatie zoals de demografische gegevens, interesses en het gedrag van de brondoelegroep om nieuwe mensen te vinden die vergelijkbare eigenschappen hebben. X stelt vergelijkbare doelgroepen als volgt samen: *“We determine users similar to those who follow accounts based on a variety of signals, including what they repost, click on, post, and more.”*
- 43 Wanneer adverteerders microtargeting toepassen voor hun campagne, gebruiken zij indirect gegevens van X-gebruikers. X biedt data (van X-Gebruikers) immers op een indirecte manier

aan: adverteerders kunnen in het kader van microtargeting geen dataset kopen. In plaats daarvan kan een adverteerder gebruikmaken van het advertentiesysteem dat wordt aangeboden door X zelf. Adverteerders hebben geen invloed op de wijze waarop X profielen van X-Gebruikers samenstelt of het categoriseren van X-Gebruikers als *Follower look-alikes*. De vorderingen van de Stichting zien op ongeoorloofde microtargeting door X als gevolg van het gebruik van targeting-criteria voor de advertentiedienst op haar eigen platform, die kwalificeren als bijzondere persoonsgegevens. Dat is het geval in de volgende beschreven gevallen.

III.2.3 Microtargeting op X en Europese Commissie

- 44 In september 2023 gebruikte de Europese Commissie de advertentiedienst van X om de zeer controversiële CSAM-verordening te promoten op het X-Platform. De Europese Commissie liet een betaalde advertentiecampagne uitvoeren op het X-platform, gericht op Nederland, Zweden, België, Finland, Slovenië, Portugal en Tsjechië; landen die volgens een uitgelekt verslag niet vóór het voorstel wilden stemmen. Door middel van de advertentiedienst van X kon de Europese Commissie gericht adverteren op basis van onder andere politieke opvattingen en religieuze overtuigingen.
- 45 Uit het advertentieregister van X blijkt dat de Europese Commissie microtargeting heeft ingezet zodat de advertenties niet verschenen bij X-Gebruikers die privacy belangrijk vinden (mensen met interesse in Julian Assange) en eurosceptici (mensen met interesse in 'Nexit', 'Brexit' en 'Spanexit' of in Victor Orbán, Nigel Farage, of de Duitse politieke partij AfD). Nadat kritische politieke X-Gebruikers werden uitgesloten, kon de advertentie worden gericht op de overige X-Gebruikers. Dit zorgde ervoor dat meer gelijkgestemde, minder kritische X-Gebruikers overbleven.
- 46 Deze microtargeting op politieke overtuiging is in strijd met de DSA en de AVG alsook het eigen advertentiebeleid van X. Op 16 november 2023, heeft belangenorganisatie None of your business (NOYB) daarom een klacht ingediend bij de EDPS tegen de onrechtmatige gegevensverwerking. Daarna, op 14 december 2023, heeft NOYB ook een klacht ingediend bij de Autoriteit Persoonsgegevens tegen X voor het onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens aangaande politieke opvattingen en religieuze overtuigingen.

III.2.4 Onderzoek Stichting naar microtargeting op X en transparantie

- 47 Uit onderzoek van de Stichting blijkt dat dit geval niet op zichzelf staat. De Stichting heeft opdracht gegeven voor een onderzoek naar microtargeting en de uitkomst daarvan bevestigt dat X gerichte advertenties toonde aan X-Gebruikers op basis van bijzondere categorieën persoonsgegevens, zoals politieke opvattingen en religieuze overtuigingen.
- 48 Het onderzoek analyseert de targetingcriteria die zijn toegepast op het X-Platform met betrekking tot vijf gevallen waarin op het X-Platform getarget is op politieke opvattingen, seksuele voorkeur of geloofsovertuigingen. Deze vijf advertenties worden tezamen met de advertenties van de hiervoor aangehaalde advertenties van de Europese Commissie in het vervolg aangeduid als de "**Advertenties**". De vijf gevallen gingen om advertenties met de volgende targetingcriteria:
- (i) De selectie van "Follower look-alikes" van een account van een leidende Islamitische geleerde, dat kan worden beschouwd als een relevant islamitisch doelpubliek voor gerichte advertenties; hetgeen targeting op basis van religieuze overtuigingen inhoudt.

- (ii) De selectie van “Follower look-alikes” van @VVD_LHBT. Het gaat dus om gebruikers die betrokken zijn bij LHBTI-gerelateerde onderwerpen, zodat sprake is van targeting op basis van “gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid”. Daarnaast brengt het profiel @VVD_LHBT, dat verbonden is aan de VVD, een politieke partij, mee dat de doelgroep ook bepaalde politieke voorkeuren c.q. opvattingen heeft. Door advertenties te richten op “Follower look-alikes” van @VVD_LHBT, worden niet alleen persoonsgegevens over iemands seksuele geaardheid maar ook over diens politieke opvattingen betrokken bij de targetingstrategie.
- (iii) De selectie van verschillende groepen “Follower look-alikes” van X-Accounts van personen met voornamelijk pro-Oekraïense standpunten over de Russische invasie in Oekraïne. Het targeten van personen op anti-Russische sentimenten kwalificeert als targeting op basis van politieke overtuigingen.
- (iv) De selectie van “Follower look-alikes” van X-Accounts van een drietal publiek bekende personen (waaronder @Geert Wilders) die bekend staan om hun uitgesproken rechtse politieke standpunten, zodat sprake is van targeting op basis van (rechtse) politieke opvattingen.
- (v) De selectie van “Follower look-alikes” van @Piratenpartij Friesland. Omdat de Piratenpartij Friesland actief politieke standpunten uitdraagt, is ook hier sprake van targeting op basis van politieke opvattingen van X-Gebruikers.

III.2.5 Gebrekkig advertentieregister

- 49 Uit het onderzoek dat de Stichting heeft laten uitvoeren, is verder naar voren gekomen dat de advertentietransparantie-instrumenten van X onvolledige informatie geven over advertentie-interactie en targeting, hetgeen het DSA-advertentieregister van X onbetrouwbaar maakt.
- 50 Het onderzoek heeft verder ten aanzien van twee advertenties vastgesteld dat X in haar advertentieregister nalaat te vermelden dat deze advertenties überhaupt worden getoond. Aldus informeert X ook niet over de targetingcriteria die zijn gebruikt. Het voorgaande wordt ook bevestigd door eigen onderzoek van de Stichting. Daaruit blijkt dat de essentiële “Follower look-alikes” targetingcriteria niet kunnen worden afgeleid uit het advertentieregister van X. Er wordt in het advertentieregister verwezen naar “CustomAudience” terwijl er is getarget op diverse follower-lookalike groepen.
- 51 Ook ander onderzoek bevestigt dat X onvoldoende transparantie biedt over targeting op het X-Platform. CheckFirst, een onderzoeksinstituut in Finland, publiceerde een onderzoeksrapport over de DSA-advertentieregisters van 11 VLOPs, waaronder X. Het register van X scoorde daarbij laag. Zo zijn advertenties alleen toegankelijk via de export van een CSV-bestand, in plaats van via een online-interface. Voor het bewerken van grote databestanden, wat bij grote platforms per definitie het geval is, zijn voldoende gebruikersvriendelijke interfaces een vereiste. Verder zijn er tekortkomingen geconstateerd in de criteria die zijn gebruikt voor targeting en de gegevens van de doelgroep. Ook biedt X onvoldoende inzicht in het totale aantal gebruikers van X dat is bereikt. Voorts wordt de inhoud van de advertentie niet openbaar gemaakt; er is alleen een URL naar de advertentie beschikbaar. Daarbij is het ook de vraag in hoeverre die URL’s blijven werken richting de toekomst. De zoekfunctionaliteit van het X-Platform biedt verder alleen de mogelijkheid om te

zoeken op adverteerder, land en datum gecombineerd. Uit het onderzoek volgt verder dat het laden van de CSV tussen de vijf en tien minuten duurde; veel langer dan bij de andere onderzochte platforms. Het register biedt bovendien geen directe filter- en sorteermogelijkheden; dit is pas mogelijk na het converteren van het bestand. Het biedt ook geen hulp voor de gebruiker, geen tooltips, begeleiding of feedbackmechanisme.

- 52 Op 12 juli 2024, bevestigde de Europese Commissie, in lijn met het bovenstaande, dat het register van X niet voldoet aan de vereisten die daarvoor gelden onder de DSA.

III.3 **Systemrisico's *hate speech* en belemmering onderzoek**

III.3.1 **Hate speech**

- 53 Sinds de overname van X door Elon Musk, heeft Musk ingrijpende veranderingen doorgevoerd op het X-Platform die hebben bijgedragen aan de toename van hate speech op het X-Platform. Elon Musk gelooft in onbeperkte vrijheid van meningsuiting. Onbeperkte vrijheid van meningsuiting op sociale media leidt echter tot afwezigheid van bescherming voor kwetsbaren in de maatschappij als geheel, in het bijzonder tot een gebrek aan bescherming voor kwetsbare gebruikers van het platform. Het leidt tot polarisatie, de ongecontroleerde verspreiding van desinformatie en het ondermijnen van de democratie. Ook leidt het tot een toename van haat, alsook een toename van allerlei vormen van racisme en benadeling van minderheden. Dat komt door de werking van sociale media en het verdienmodel erachter.

- 54 Sociale media zoals X verdienen hun geld hoofdzakelijk met het tonen van advertenties op het platform. Voor X vormen diens advertentiediensten één van de grootste twee inkomstenbronnen. Hoe meer advertenties worden getoond, hoe meer inkomsten worden gegenereerd. En hoe langer gebruikers op het platform zitten, hoe meer advertenties kunnen worden getoond. X heeft er daarom belang bij dat zo veel mogelijk gebruikers zo lang mogelijk op het platform zitten. Aangezien uitingen die haat en verontwaardiging opwekken het meest de aandacht trekken, is er een commerciële incentive om geen maatregelen tegen dergelijke uitingen te nemen en deze zelfs te bevorderen, zoals ook is gebeurd op X. Dat dit niet alleen theorie is, maar ook praktijk, volgt onder meer uit de toename aan haatzaaiende berichten op X sinds de overname door Elon Musk en het daarmee gepaard gaande nieuwe beleid.

III.3.2 **Onderzoeken**

- 55 Samen met De Groene Amsterdammer heeft het onderzoeksbureau van de Universiteit Utrecht, Data School, in september 2023 intolerante en haatdragende berichten tegen lhbt+-sentimenten in kaart gebracht op, onder andere, X. Voor dit onderzoek zijn Nederlandstalige sociale-mediaberichten op X die woorden rond seksuele oriëntatie of genderidentiteit bevatten, zoals 'homo', 'transgender', maar ook algemeen 'lgbt' bevatten, onderzocht. Door het trainen van een computermodel dat Nederlandstalige reacties op sociale-mediaposts kan beoordelen op lhbt+-intolerantie, zijn meer dan elf miljoen berichten op X geanalyseerd. Uit het onderzoek is gebleken dat haatdragende berichten richting lhbt+'ers online steeds meer terrein winnen. Zo is er op X een verdubbeling in het percentage van anti-lhbt+-sentimenten sinds 2020. Het onderzoek concludeert dat elke vorm van lhbt+-intolerantie sinds 2020 is toegenomen.

- 56 Ook onderzoeken uitgevoerd in de VS bevestigen het beeld dat haatberichten op het X-Platform zijn toegenomen sinds de overname door Elon Musk. Uit een onderzoek uit 2023 van

USC, UCLA, UC Merced and Oregon State University volgt dat het dagelijks gebruik van haatdragende taal door gebruikers die eerder haatberichten plaatsten, bijna verdubbelde na de overname door Elon Musk. Ook het totale aantal haatberichten op het platform verdubbelde.

- 57 Ook uit eerder onderzoek van Montclair State University volgt dat haatberichten toenamen sinds het aantreden van Elon Musk. In de uren na de overname door Elon Musk namen de haatberichten zelfs direct toe.
- 58 Het Centrum tegen Digitale Haat (CCDH) constateerde kort na de overname door Elon Musk eveneens een stijging van maar liefst 53% van het scheldwoord voor transgender personen (*tranny*). Het gebruik van het scheldwoord voor homo's (*faggot*) steeg met 39%.

III.3.3 Redenen voor toename hate speech

III.3.3.1 Technische en commerciële wijzigingen X-Platform

- 59 Uit de significante toename van hate speech op het X-Platform sinds het aantreden van Elon Musk volgt dat kennelijk geen passende maatregelen zijn getroffen om hate speech tegen te gaan. Sinds het aantreden van Elon Musk zijn er zelfs diverse wijzigingen doorgevoerd die actief hebben bijgedragen aan de toename van hate speech op het X-Platform. Deze wijzigingen betreffen onder andere:

(i) Wijziging algoritmes:

- (a) Voorheen was de tijdlijn waarin de gebruiker berichten kon lezen een chronologische tijdlijn. Niet X, maar (het gedrag van) X-Gebruikers gezamenlijk bepaalde welke berichten ze te zien kregen. X zelf had daar geen beslissende invloed op. Elon Musk veranderde de chronologische tijdlijn echter in een algoritmische tijdlijn. Met andere woorden: niet de X-Gebruikers bepalen welke berichten te zien zijn, maar een algoritme van X.
- (b) Er zijn wijzigingen doorgevoerd waardoor reacties meer zichtbaarheid op de tijdlijn van (andere) X-Gebruikers krijgen ten opzichte van retweets (het delen van andere berichten op het X-Platform). Dit als onderdeel van X' strategie om advertentie-inkomsten te delen: gesprekken (de reactiestroom op tweets) op X bevatten advertenties zodat ook (betalende) X Premium-Gebruikers advertentie-inkomsten kunnen genereren door de advertenties die worden getoond in de reacties op hun berichten op het X-Platform. Verder krijgen antwoorden van X Premium-Gebruikers voorrang op de tijdlijn van X-Gebruikers, waar ook X van profiteert.

NB: het algoritme achter het X-Platform dat bepaalt welke posts worden getoond en in welke volgorde, wordt getraind. De meeste aandacht trekken uitingen die heftige reacties opwekken, zoals haat en verontwaardiging. Een algoritme dat is getraind om zoveel mogelijk aandacht te genereren (voor commercieel profijt), zal daarom – zonder bijsturing – polarisatie bevorderen en ongenueanceerde berichten – zoals ook haatzaaiende berichten – voortrekken. Zonder daarvoor compenserende technieken of waarborgen in te bouwen, zal dit leiden tot een toename van de zichtbaarheid van dergelijke berichten.

- (ii) Repeat offenders weer toegelaten: gebruikers die eerder van Twitter waren verbannen – omdat ze zich niet aan de regels hadden gehouden, die daaromtrent op goede gronden waren ingesteld – mochten onder Elon Musk terugkeren.
- (iii) Toevoeging tijdlijn “For you”: naast de accounts die een X-Gebruiker zelf volgt, kan X gebruikers nu posts, accounts en content die de X-Gebruiker niet volgt aanbevelen op de tijdlijn “For you”. Een analyse van The Washington Post van het aanbevelingsalgoritme van X met betrekking tot de tijdlijn “For you” toonde aan dat X-Gebruikers die haatzaaiende accounts volgden, worden blootgesteld aan meer hate speech. Dit accelereert de verspreiding van hate speech op het X-Platform.
- (iv) Toevoeging betaalde accounts X Premium: X heeft drie niveaus van betaalde abonnementen gecreëerd. Hoe hoger het niveau, hoe hoger de abonnementsprijs en hoe meer functies. De posts en reacties van X Premium-Gebruikers krijgen voorrang boven niet-betalende of minder betalende X-Gebruikers. Uit onderzoek blijkt dat vooral de nieuwe betalende X Premium-Gebruikers veel desinformatie verspreiden. Onderzoek toont ook aan dat X niet reageert op 99% van de haatberichten van betalende X Premium-Gebruikers, wat erop wijst dat X deze X-Gebruikers toelaat de regels te overtreden en hun haatberichten zelfs algoritmisch promoot.

III.3.3.2 Onvoldoende moderatie

- 60 Na het aantreden van Elon Musk is flink in de organisatie van X gesneden en zijn duizenden werknemers ontslagen. Onder hen externe moderatie-teams die toezicht hielden op de inhoud van berichten op het X-Platform en deze verwijderden indien ze in strijd waren met wet- en/of regelgeving (zoals bij hate speech). Experts achten het aannemelijk dat Musks grote bezuinigingen op moderatie hebben bijgedragen aan de toename van hate speech op het X-Platform. Volgens Braziliaanse onderzoekers heeft het gebrek aan moderatie op X zelfs een grote rol gespeeld bij de bestorming van het Braziliaanse parlement.
- 61 X lijkt moderatie van Nederlandstalige berichten inmiddels zelfs geheel over te laten aan algoritmes, want er is geen contentmoderator meer bij X die de Nederlandse taal afdoende machtig is. Uit het DSA-transparantierapport van X van april 2024 volgt dat het moderatieteam nu zeven van de 24 EU-talen bestrijkt in 2024 terwijl dat in 2023 nog 11 talen waren. In de eerste versie van het gepubliceerde rapport bleek dat er in het team bovendien slechts één persoon is die, zoals X het beschrijft, “professioneel vaardig” is in de Nederlandse taal. In de nieuwste versie van het rapport van 31 mei 2024 is echter een update opgenomen. Daarin is het aantal contentmoderatoren dat beroepsmatig vaardig zijn in de Nederlandse taal, aangepast naar 0 (nul). Gezien de afwezigheid van contentmoderatoren die beroepsmatig vaardig zijn in de Nederlandse taal, lijkt het er daarom op dat voor Nederlandstalige berichten de contentmoderatie slechts geautomatiseerd plaatsvindt op basis van X’ algoritme. Het (alleen) geautomatiseerd identificeren van haatberichten is echter niet afdoende. Zo blijkt uit onderzoek van de European Union Agency for Fundamental Rights (FRA) naar geautomatiseerde moderatie van haatberichten door onlineplatforms dat het risico bestaat dat AI-systemen slechts een deel van de hate speech content filtert als haat. Een ander deel van hate speech content wordt niet herkend als *hateful conduct*, waardoor deze berichten onterecht online blijven.
- 62 X heeft wel een nieuwe functie in het leven geroepen die volgens X zou bijdragen aan contentmoderatie: “Community Notes”. Community Notes is een functie op X waarmee X-

Gebruikers context en verduidelijking kunnen toevoegen aan berichten van andere X-Gebruikers op het X-Platform. Deze functie blijkt echter niet effectief.

III.3.4 Belemmering onderzoek door X

- 63 X ontkent dat sprake zou zijn van een toename van *hate speech* op X en treedt (hard) op tegen partijen die in dit verband kritiek op X uiten. Dat sprake is van een toename aan hate speech en dat X te weinig doet om systeemrisico's aan te pakken op het X-Platform wordt daarnaast steeds lastiger om te bewijzen, doordat X het doen van onderzoek belemmert. Ook andere ontwikkelingen en potentiële wetsovertredingen zijn daardoor steeds lastiger te onderzoeken.
- 64 De belemmeringen die X sinds het aantreden van Elon Musk opwerpt zijn onder meer:
- (i) X bood voorheen gratis toegang aan onderzoekers tot X-data via een API. Hiermee konden onderzoekers systematisch en betrouwbaar openbare berichten van X-Gebruikers verzamelen en discussies over specifieke onderwerpen analyseren. Deze toegang is sinds 30 maart 2023 niet meer mogelijk.
 - (ii) X stelt alleen nog een API ter beschikking voor partijen die een 'Enterprise' account hebben. Dit kost naar verluidt tussen de USD 42.000 en USD 210.000 per maand. Volgens de *Coalition for Independent Technology Research* krijgen onderzoekers door de wijzigingen zelfs voor dat hoge bedrag nog steeds niet de toegang die zij eerder hadden, maar een beperktere vorm van toegang tot veel minder berichten op het X-Platform.
 - (iii) Onderzoekers als bedoeld in artikel 40 lid 12 DSA, kunnen X in elk geval sinds 21 mei 2024 verzoeken om API-toegang door middel van een (moeilijk vindbaar) formulier dat X op het X-Platform ter beschikking stelt. Verschillende onderzoekers hebben daarvan vastgesteld dat deze functie niet voldoet.

III.3.5 Gevolgen toename hate speech en belemmering onderzoek

- 65 De toename aan hate speech en de belemmeringen van onderzoek naar het X-Platform, hebben diverse gevolgen. De schade die dit teweeg heeft gebracht voor gebruikers heeft geleid tot zorgen onder zowel gebruikers zelf als toezichhouders. Voorop staat echter dat X zelf slechts profiteert van de toename aan hate speech en dus een extra reden heeft om het onderzoek hiernaar te bemoeilijken. In algemene zin geldt dat X profiteert van hate speech op het X-Platform. Dit komt doordat X profiteert van online engagement: hoe langer en vaker mensen op het platform zitten, hoe meer geld X verdient. Uit onderzoek is gebleken dat content die heftige emoties opwekt meer interactie genereert. Het is daarmee in het commerciële belang van X om juist zulke content te bevoordelen, boven het menselijk belang dat gediend zou zijn met passende moderatie. In de dagvaarding zijn enkele voorbeelden gegeven die aantonen dat X, hoewel er ook adverteerders en gebruikers zijn vertrokken vanwege het beleid van Musk, profiteert van hate speech.
- 66 Op 18 december 2023 heeft de Europese Commissie aangekondigd onderzoek te doen naar X vanwege vermeende schendingen van de DSA. Het gaat om zaken rondom risicobeheer, inhoudsmoderatie, *dark patterns*, transparantie van reclame en toegang tot gegevens voor onderzoekers. Dit besluit volgt op het initiële onderzoek dat de Europese Commissie had verricht, onder meer op basis van: (i) een analyse van het risicobeoordelingsverslag dat X in

september had ingediend, (ii) het transparantierapport van X dat op 3 november 2023 was gepubliceerd en (iii) de antwoorden van X op een formeel verzoek om informatie, dat onder meer betrekking had op de verspreiding van illegale inhoud.

67 Zoals hiervoor uiteengezet, zal het onderzoek van de Europese Commissie naar verwachting bevestigen dat X inbreuk heeft gemaakt op onder meer artikel 34, leden 1 en 2 (risicobeoordeling), artikel 35, lid 1 (risicobeperking), artikel 39 (transparantie met betrekking tot onlinereclame) en artikel 40, lid 12 (toegang tot gegevens en onderzoek), van de DSA. Op een aantal onderdelen zijn de initiële bevindingen zelfs al gepubliceerd in een tussentijds persbericht. Daarin werd aangegeven dat op een aantal vlakken reeds non-compliance kon worden vastgesteld. Zo concludeerde de Europese Commissie dat nu reeds duidelijk is dat X aan onderzoekers geen afdoende toegang biedt.

68 Gebruikers zijn ondertussen bezorgd over de toename van hate speech op het X-Platform en lijden daardoor bovendien schade. Velen voelen zich niet langer veilig om hun mening te uiten of om überhaupt actief te zijn op X; ze ervaren angst voor persoonlijke aanvallen, bedreigingen en laster. De voortdurende aanwezigheid van transfobie, homofobie, racisme, vrouwenhaat, antisemitisme en andere vormen van haatdragende inhoud zorgt voor een vijandige en toxische onlineomgeving, waarin het vertrouwen dat burgers in een samenleving in elkaar mogen stellen, versneld erodeert. Dit leidt tot emotionele en psychologische stress voor gebruikers, evenals een vermindering van de algehele gebruikerservaring. Bovendien zorgt het gebrek aan effectieve moderatie en handhaving van gemeenschapsrichtlijnen door X ervoor dat haatzaaiende berichten ongehinderd blijven circuleren, waardoor de schade alleen maar toeneemt.

IV GRONDEN VAN DE VORDERINGEN VAN DE STICHTING

69 Als gevolg van de handelswijze van X is sprake van schendingen van zowel de AVG als de DSA. Daarnaast is sprake van een oneerlijke handelspraktijk, ongerechtvaardigde verrijking en een onrechtmatige daad.

IV.1 AVG schendingen

70 De vorderingen zijn gebaseerd op zes verschillende schendingen van de AVG.

IV.1.1 Schending 1: Geen passende beveiligingsmaatregelen (artikel 5 lid 1 sub f en artikel 32 AVG)

71 De verplichting tot het waarborgen van de integriteit en vertrouwelijkheid van persoonsgegevens is één van de kernvereisten onder de AVG en expliciet opgenomen als één van de (basis)beginselen voor het rechtmatig verwerken van persoonsgegevens (artikel 5 sub f AVG). Dit integriteits- en vertrouwelijkheidsbeginsel is onder meer nader uitgewerkt in artikel 32 AVG. Op grond van dit artikel moeten persoonsgegevens worden verwerkt op een manier die een passende beveiliging en vertrouwelijkheid van die gegevens waarborgt, ook ter voorkoming van ongeoorloofde toegang tot of het ongeoorloofde gebruik van persoonsgegevens en de apparatuur die voor de verwerking wordt gebruikt (zie overweging 39 AVG, laatste zin). Deze verplichtingen golden zowel voor de periode waarin de Datalekken hebben plaatsgevonden, alsook voor de periode daarna.

72 X heeft verzuimd om passende technische en organisatorische maatregelen te nemen om de persoonsgegevens die zij verwerkt te beschermen (artikel 32 AVG). Bij het bepalen van een

passend niveau van beveiliging, dient rekening te worden gehouden met de stand van de techniek, de uitvoeringskosten, alsook met de aard, de omvang, de context en de verwerkingsdoeleinden en de qua waarschijnlijkheid en ernst uiteenlopende risico's voor de rechten en vrijheden van personen.

- 73 De context van X als BigTech bedrijf kleurt het beveiligingsvereiste uit de AVG. Het feit dat er over een zeer groot aantal betrokkenen persoonsgegevens worden verwerkt, waarvan bijna 110 miljoen actieve ontvangers in de EU, maakt dat voor het X-Platform strengere vereisten gelden wat betreft de beveiliging. Over het grote aantal betrokkenen wordt ook nog eens een grote hoeveelheid persoonsgegevens verwerkt. X-Gebruikers voegen continu nieuwe content toe, waardoor ze de dataset van X verrijken. Ook gezien deze grote hoeveelheid aan persoonsgegevens, gelden strengere eisen met betrekking tot het passend beveiligingsniveau.
- 74 Ook de stand van de techniek is relevant voor het bepalen van het op grond van de AVG vereiste *passende niveau* van gegevensbescherming. Uit de feiten volgt dat de wijze waarop X de procedure voor het aanmaken van een X-Account had ingeregeld, kon leiden tot datalekken en dus gebrekkig was. Ook zonder technische achtergrond is evident dat de toenmalige procedure voor het aanmaken van een X-Account kon leiden tot een datalek. Het kunnen opvragen van gegevens van andere X-Gebruikers door een (willekeurig) e-mailadres of telefoonnummer in te voeren, is duidelijk een tekortkoming in de beveiliging.
- 75 Bij het bepalen van passende maatregelen heeft X ten onrechte geen rekening gehouden met het risico voor de rechten en vrijheden van personen. Door e-mailadressen en telefoonnummers van X-Gebruikers met bijhorende accountgegevens doorzoekbaar te maken voor derden en onvoldoende maatregelen te treffen tijdens en na de inbreuk op de beveiliging, heeft X in strijd gehandeld met het beginsel van integriteit en vertrouwelijkheid (artikel 5 lid 1 sub f AVG), en de daaruit voortvloeiende plicht tot het nemen van passende technische en organisatorische maatregelen (artikel 32 AVG).

IV.1.2 Schending 2: Niet-naleving meldplicht toezichthouder (artikel 33 AVG)

- 76 De Datalekken kwalificeren elk als "inbreuk in verband met persoonsgegevens" zoals gespecificeerd in artikel 4(12) AVG. Meer precies gaat het hier om een "*confidentiality breach*"; gegevens die vertrouwelijk waren, bleven dat niet.
- 77 X heeft niet voldaan aan de plicht om een datalek onverwijld en uiterlijk binnen 72 uur te melden aan de bevoegde privacytoezichthouder (artikel 33 lid 1 AVG). In het onderhavige geval kon ook geen beroep worden gedaan op de uitzondering op de meldplicht, die van toepassing is als het niet waarschijnlijk is dat het datalek een risico inhoudt voor de getroffen betrokkenen. Uit de (openbare) berichten van zowel degene die de kwetsbaarheid van het Eerste Datalek aan het licht bracht, als degenen die de datasets op het Dark Web hebben aangeboden, volgt dat gegevens publiekelijk werden verkocht voor criminele doeleinden, zodat op dat moment moest worden aangenomen dat er een reëel risico voor de getroffen betrokkenen was.
- 78 Op enig moment heeft X wel een datalek melding gedaan bij de DPC, maar zoals volgt uit X' eigen verklaringen van X is deze melding hoe dan ook te laat gedaan. Door de Datalekken niet tijdig te melden, kon de privacytoezichthouder niet ingrijpen, onder meer met betrekking

tot het snel nemen van mitigerende maatregelen, alsook het op passende wijze informeren van de getroffen X-Gebruikers.

IV.1.3 Schending 3: Niet-naleving meldplicht betrokkenen (artikel 34 AVG)

- 79 X was op grond van artikel 34 AVG verplicht om de getroffen betrokkenen (X-Gebruikers) van de Datalekken tijdig en op passende wijze te informeren, maar heeft dit (ook) niet gedaan. Als een datalek waarschijnlijk een hoog risico voor de getroffen betrokkenen oplevert, dan dienen de betrokkenen te worden geïnformeerd. In dit geval leverden de Datalekken evident een hoog risico op omdat de gegevens waren gepubliceerd op het Dark Web samen met een gebruiksaanwijzing om de gegevens nader te misbruiken. Op grond van de AVG hadden de getroffen betrokkenen daarom *onverwijld* geïnformeerd moeten worden.
- 80 X heeft de betrokkenen voor wat betreft het Eerste en Tweede Datalek pas voor het eerst geïnformeerd op 5 augustus 2022. Dat is 15 dagen nadat de eerste dataset op BreachForums was gepubliceerd (op 21 juli 2022). Dit was in de gegeven omstandigheden niet tijdig.
- 81 X heeft ook niet tijdig geïnformeerd over het Derde en Vierde Datalek met haar publieke reactie op 11 januari 2023 terwijl het Derde en Vierde Datalek plaatsvonden op respectievelijk 23 december 2022 en 4 januari 2023. Daarbij komt dat deze reactie ook inhoudelijk niet voldeed aan artikel 34 AVG, aangezien X ontkende dat het Derde en Vierde Datalek te maken hadden met het Eerste Datalek. Het bericht heeft ook niet alle X-Gebruikers kunnen bereiken. Het betrof namelijk een verklaring op een specifieke webpagina, terwijl X beschikte over e-mailadressen van haar X-Gebruikers die zij rechtstreeks en conform de AVG had kunnen informeren.
- 82 Nog los van dat X niet tijdig over de Datalekken heeft geïnformeerd, heeft X niet volledig geïnformeerd over de datalekken omdat diverse zaken waarover X had moeten informeren ex artikel 34 lid AVG niet zijn opgenomen in de berichten van X. Dat betekent dat de openbare nieuwsberichten niet kwalificeren als melding aan betrokkenen in de zin van artikel 34 AVG.
- 83 Daarbij hebben de Europese privacytoezichthouders toegelicht dat de verwerkingsverantwoordelijke, waar passend, informatie moet verstrekken over hoe de betrokkenen zich kunnen beschermen tegen de (potentiële) voor hen nadelige gevolgen van een datalek. X heeft ook dit niet (goed) gedaan.

IV.1.4 Schending 4: Ongeoorloofde microtargeting (artikel 9 lid 1 AVG)

- 84 Bijzondere categorieën van persoonsgegevens omvatten onder meer gegevens “waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen [...] **blijken**”. Ook bijzondere categorieën persoonsgegevens die zijn afgeleid uit andere informatie vallen onder de reikwijdte van artikel 9 AVG. Afgeleide gegevens zijn in dat verband gegevens die door de verwerkingsverantwoordelijke worden gecreëerd op basis van de door de betrokkene verstrekte gegevens, ongeacht of deze gegevens zijn geobserveerd of actief zijn verstrekt door de betrokkene, of er sprake is van een combinatie daarvan.
- 85 X heeft ten behoeve van de advertentiedienst van het X-Platform bijzondere categorieën persoonsgegevens van X-Gebruikers verwerkt in strijd met artikel 9 lid 1 AVG. Dit doet X door de wijze waarop zij microtargeting toelaat, door Follower look-alike targeting en keyword targeting aan te bieden die kwalificeren als bijzondere persoonsgegevens.

86 X kan geen beroep doen op een van de uitzonderingen uit artikel 9 lid 2 AVG of artikel 22-30 UAVG. X heeft daardoor bijzondere persoonsgegevens verwerkt in strijd met het verwerkingsverbod dat daarvoor geldt.

IV.1.5 Schending 5: Onrechtmatige gegevensverwerking (artikel 5(1)(a) AVG)

87 Artikel 5 lid 1 sub a AVG bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene rechtmatig, behoorlijk en transparant is ('rechtmatigheid, behoorlijkheid en transparantie').

88 Gelet op het transparantiebeginsel moest X de gebruikers op duidelijke en begrijpelijke wijze informeren over welke persoonsgegevens worden verzameld, voor welke doeleinden, en op basis van welke rechtsgrondslag deze gegevens worden verwerkt. Dat heeft X duidelijk niet gedaan. X heeft bijzondere categorieën persoonsgegevens over X-Gebruikers verwerkt zonder hen daarover te informeren.

89 X heeft de gegevens verwerkt zonder uitzondergrond onder artikel 9 lid 2 AVG en geldige rechtsgrond onder artikel 6 AVG. De verwerking is daarom onrechtmatig.

IV.1.6 Schending 6: Gebrekkige transparantie (artikel 12 – 14 AVG)

90 Voor betrokkenen dient het transparant te zijn dat hun persoonsgegevens worden verzameld, gebruikt, geraadpleegd of anderszins verwerkt en in hoeverre de persoonsgegevens worden verwerkt of zullen worden verwerkt.

91 Uit het Privacybeleid van X volgt op geen enkele wijze dat X mogelijk bijzondere persoonsgegevens van gebruikers kan verwerken op het X-Platform. Gebruikers worden niet geïnformeerd over het feit dat zij mogelijk gerichte advertenties ontvangen op basis van bijzondere categorieën persoonsgegevens. Nu het adverteerders volgens de advertentierichtlijnen van X bovendien niet is toegestaan om gevoelige keywords/targetingcriteria te gebruiken, mogen gebruikers ervan uitgaan dat X dergelijke bijzondere categorieën persoonsgegevens juist *niet* verwerkt voor advertentiedoeleinden. Maar X doet dat dus wel en handelt daarmee in strijd met de informatieverplichtingen zoals neergelegd in artikel 12, 13 en 14 AVG.

IV.2 DSA schendingen

92 De vorderingen zijn gebaseerd op vijf verschillende schendingen van de DSA.

IV.2.1 Schending 1: Risicobeoordeling van systeemrisico's (artikel 34 DSA)

93 Op grond van de DSA zijn aanbieders van zeer grote onlineplatforms verplicht om alle zogenaamde systeemrisico's die samenhangen met het ontwerp, de werking en de daaraan verbonden (algoritmische) systemen en het gebruik van hun diensten in kaart te brengen (artikel 34 DSA). Dergelijke aanbieders, zoals X, dienen deze risico's zorgvuldig te identificeren, analyseren en in kaart te brengen.

94 Eén van de systeemrisico's die X dient te beoordelen is het risico dat het X-Platform wordt gebruikt voor het verspreiden van illegale inhoud, waaronder "hate speech". Hate speech wordt onder de DSA geduid in het kader van "illegale inhoud". Zoals toegelicht komt hate speech veel en in toenemende mate voor op het X-Platform.

- 95 Een tweede categorie van systeemrisico's betreft de werkelijke *of voorzienbare* impact van de dienst op de uitoefening van de grondrechten. Het gaat daarbij onder meer om het in artikel 1 van het Handvest verankerde grondrecht op menselijke waardigheid of het in artikel 21 van het Handvest verankerde grondrecht op non-discriminatie. Hate speech kan impact hebben op de menselijke waardigheid en dus inbreuk maken op deze grondrechten. Daarnaast is hate speech vaak discriminerend (maakt inbreuk op het grondrecht non-discriminatie) en leidt het tot een inbreuk op het grondrecht op privacy en persoonsgegevensbescherming.
- 96 Systeemrisico's die zijn gelegen in de negatieve effecten op het uitoefenen van grondrechten kunnen voortvloeien uit: (i) algoritmische systemen die door zeer grote onlineplatforms zoals X worden gebruikt en (ii) misbruik van het platform door het indienen van onjuiste meldingen of andere methoden om de vrijheid van meningsuiting te beknotten (overweging 81 DSA). Beide voorbeelden spelen bij X. Hiervoor is toegelicht hoe de algoritmes, (nieuwe) features en het gebrek aan content moderatie (door dit aan algoritmes over te laten) van X bijdragen aan (de toename van) hate speech. Daarnaast wordt X misbruikt door het indienen, aandikken of bovenplaatsen van onjuiste meldingen of andere methoden om de vrijheid van meningsuiting te beknotten. Door het aankopen van Premium accounts en door het vanaf die accounts posten van hate speech en discriminerende content, worden andere – meer genuanceerde – geluiden overstemd. Ook zijn er indicaties dat trolls worden ingezet voor het verspreiden van hate speech en desinformatie via fake accounts. Uit onderzoek is gebleken dat interactie met posts van superspreaders sinds het aantreden van Elon Musk sterk is gestegen, terwijl deze interactie met posts van “high-credibility accounts”, zoals kranten, nieuwsmedia die concurreren met X, juist is gedaald.
- 97 Een derde categorie van systeemrisico's heeft betrekking op negatieve gevolgen voor democratische processen, het maatschappelijk debat en verkiezingsprocessen, en op de openbare veiligheid die voortvloeien uit het ontwerp, de werking en het gebruik van die diensten. Dat dit risico ook speelt voor X, blijkt onder meer uit publicaties over de invloed die X heeft gehad op de verkiezingsuitslagen in de VS in 2016 en 2020. Dat X daarop invloed heeft gehad wordt onder meer geconcludeerd in onderzoeksrapporten van Princeton University en the National Bureau of Economic Research.
- 98 X is verplicht om alle mogelijke systeemrisico's grondig te beoordelen om vast te stellen of het X-Platform bepaalde systeemrisico's in zich draagt. Bij de beoordeling van systeemrisico's moet X daarnaast ook focussen op informatie die niet illegaal is, maar wel bijdraagt aan de genoemde systeemrisico's.
- 99 X dient in elk geval vóór de uitrol van de functionaliteiten die waarschijnlijk kritieke gevolgen zullen hebben voor systeemrisico's, de risicobeoordeling uit te voeren (artikel 34 lid 1 DSA). Uit de publicaties van X en het verloop der feiten blijkt echter uit niets dat een dergelijke risicobeoordeling is uitgevoerd. Gezien het ontslag van Nederlandstalige content moderators is al helemaal niet duidelijk hoe rekening is gehouden met specifieke regionale of taalkundige aspecten in Nederland (artikel 34 lid 2 DSA, laatste zin).

IV.2.2 Schending 2: Risicobeperking van systeemrisico's (artikel 35 DSA)

- 100 X dient de in kaart gebrachte systeemrisico's te beperken door hiertoe redelijke, evenredige en doeltreffende maatregelen te nemen (artikel 35 lid 1 DSA). In de DSA worden meerdere voorbeelden genoemd van maatregelen. In het navolgende wordt per maatregel weergegeven dat X die niet (adequaat) toepast:

- (i) Aanpassing van het ontwerp, de kenmerken of de werking van de dienst (sub a): Sinds Elon Musk zijn diverse wijzigingen doorgevoerd aan het ontwerp, de kenmerken en de werking van de dienst. Al deze wijzigingen zijn echter niet beperkend geweest voor de systeemrisico's, maar hebben daarop juist een negatieve impact gehad: ze zijn vergroot, zoals hiervoor uiteengezet.

101 Aanpassing van algemene voorwaarden en de handhaving ervan (sub b): Onlineplatforms kunnen in hun algemene voorwaarden specifieke regels opnemen ter bestrijding van de aanmaak van niet-authentieke accounts of botnets of misleidend gebruik van een dienst. X heeft op dit punt wel een beleid gepubliceerd en noemt daarbij ook mogelijke strafmaatregelen. X faalt echter consequent in het effectief handhaven van die regels. X voldoet dus niet aan artikel 35 lid 1 sub b DSA, aangezien zij niet op passende wijze haar eigen richtlijnen handhaaft. Daarbij houdt Elon Musk zich zelfs niet aan zijn eigen richtlijnen. In juli 2024 plaatste hij een deepfake filmpje over de Amerikaanse vicepresident Kamala Harris op het X-platform.

- (i) Aanpassing van inhoudsmoderatieprocedures (sub c): Een andere maatregel onder de DSA is het aanpassen van de contentmoderatieteams. Aangezien de contentmoderatieteams onder het aantreden van Elon Musk zijn gedecimeerd en er in het geheel geen Nederlandstalige contentmoderators meer zijn, is evident dat X niet voldoet aan dit vereiste onder de DSA.
- (ii) Testen en aanpassing van algoritmische systemen, incl. aanbevelingssystemen (sub d): Algoritmische systemen, waaronder aanbevelingssystemen zoals de tijdlijn "For you" op X, dienen te worden getest en aangepast in het kader van de beperking van de systeemrisico's. De algoritmische aanpassingen van X hebben juist negatieve impact gehad op de systeemrisico's. X heeft daarmee ook niet voldaan aan artikel 35 lid 1 sub d DSA. De Europese Commissie heeft in dit kader nog verduidelijkt dat VLOPs moeten zorgen dat aanbevelingssystemen zodanig worden ontworpen en aangepast dat gebruikers zinvolle keuzes en controle over hun feeds krijgen, met inachtneming van de diversiteit en pluriformiteit van de media. Ook moeten VLOPs overwegen om maatregelen vast te stellen om desinformatie in de context van verkiezingen minder prominent te maken op basis van duidelijke en transparante methoden. X lijkt deze uitleg over toepassing van de DSA vooral snog naast zich neer te leggen.
- (iii) Aanpassing van reclamesystemen (sub e): De Europese Commissie beveelt (in de context van verkiezingen) aan dat VLOPs over gerichte beleidsmaatregelen en systemen beschikken om ervoor te zorgen dat de plaatsing van reclame geen financiële stimulansen biedt voor de verspreiding van onder andere haatdragende, (gewelddadige) extremistische of radicaliserende inhoud. Uit het voorgaande volgt dat op X het tegenovergestelde plaatsvindt en dat X dus ook in overtreding is van artikel 35 lid 1 sub e DSA.
- (iv) Versterking van interne processen en de middelen (sub f): er is bij X de laatste jaren juist veel bezuinigd en interne processen zijn aangepast in het kader van bezuinigingen en verhoogde efficiëntie, niet in het kader van het tegengaan van systeemrisico's. Gezien de bezuinigingen op contentmoderatie en de afwezigheid van Nederlandstalige contentmoderators in geheel, zijn de interne processen van X op dit punt juist verzwakt en niet versterkt. Ook op dit onderdeel voldoet X dus niet aan de DSA.

- (v) Aansluiting bij gedragscodes (sub h): De DSA moedigt samenwerking en aansluiting bij gedragscodes aan, in het kader van het beperken van systeemrisico's. Twitter was aangesloten bij een Code of Conduct die zag op het tegengaan van hate speech, er is echter al jaren geen nieuws meer over het volgen van die code. Ook op dit punt voldoet X niet aan de DSA.

102 Op grond van de DSA dient X ten minste eens per jaar een onafhankelijke controle te laten uitvoeren (audit) ter beoordeling van de naleving van onder meer artikel 34 en 35 van de DSA (artikel 37 DSA). Uit voorgaande volgt dat vaststaat dat X die audit allesbehalve met vlag en wimpel zal zijn doorgekomen; als de audit al is uitgevoerd.

IV.2.3 Schending 3: Toegang tot gegevens en onderzoek (artikel 40 DSA)

103 Erkende onderzoekers moeten toegang tot gegevens van zeer grote onlineplatforms krijgen om onderzoek te kunnen uitvoeren dat bijdraagt aan het opsporen, vaststellen en begrijpen van systeemrisico's (artikel 40 lid 4 t/m 7 DSA). Achtergrond van deze bepaling is dat door onderzoekers uitgevoerde studies naar de evolutie en de ernst van online systeemrisico's met name belangrijk zijn om een beter begrip hiervan te ontwikkelen. Dat is relevant voor aanbieders van onlineplatforms en online zoekmachines zelf, voor hun gebruikers, bevoegde autoriteiten, de Commissie, politici, journalisten, onderzoekers, wetenschappers en het bredere publiek. Artikel 40 DSA bevat zowel een regeling voor toegang voor erkende als niet erkende onderzoekers die aan bepaalde criteria voldoen.

104 Zoals hiervoor toegelicht maakt X het onderzoekers nagenoeg onmogelijk om relevante data te verkrijgen. X vraagt tegenwoordig hoge vergoedingen voor een API die voorheen gratis was en die ook minder informatie lijkt te ontsluiten dan het geval was. X maakt het moeilijk om via een aanvraagformulier toegang aan te vragen en reageert ook traag op dergelijke aanvragen. X handelt daarom in strijd met artikel 40 DSA.

IV.2.4 Schending 4: Onrechtmatige reclame op basis van profilering (artikel 26(3) DSA)

105 Artikel 26 DSA bevat verplichtingen voor aanbieders van onlineplatforms met betrekking tot reclames op hun online-interface. In overweging 68 DSA wordt het belang van online reclames voor platforms onderstreept. Zo wordt de aanbieder van de dienst in veel gevallen geheel of gedeeltelijk gefinancierd met reclame-inkomsten.

106 Ingevolge artikel 26 lid 3 DSA mogen aanbieders van onlineplatforms geen reclame tonen aan gebruikers op basis van profilering met gebruikmaking van bijzondere categorieën persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 lid 1 AVG. De regels onder de DSA gaan verder dan wat de AVG ten aanzien van de verwerking van bijzondere persoonsgegevens vereist. Het gebruik van profilering op basis van bijzondere categorieën persoonsgegevens om online reclames te tonen op onlineplatforms is in alle gevallen verboden en dus ook niet meer mogelijk met uitdrukkelijke toestemming van de gebruiker of om redenen van zwaarwegend algemeen belang. Het betreft een algeheel categoriaal verbod. Zoals hiervoor toegelicht houdt X zich niet aan dat verbod.

IV.2.4.1 Schending 5: Transparantie met betrekking tot onlinereclame (artikel 39 DSA)

107 Advertentiesystemen van VLOPs brengen bijzondere risico's met zich mee. VLOPs die advertenties tonen op hun online-interface moeten daarom op grond van artikel 39 DSA een publiek toegankelijk en doorzoekbaar register bijhouden en beschikbaar stellen via hun online-

interface. De registers moeten onder meer informatie bevatten over de inhoud en het onderwerp van de advertentie, gegevens over de adverteerder en of de advertentie gericht was op bepaalde groepen van gebruikers van de dienst. Ook moet worden vermeld hoeveel gebruikers de advertentie heeft bereikt, opgesplitst per lidstaat.

108 De informatie moet verder zowel informatie over de criteria ter bepaling van de doelgroep als over de targetingcriteria bevatten. Daarnaast moet het doorzoekbaar zijn. Ten behoeve hiervan lanceerde X in 2023 een advertentieregister. Dit register voldoet op verschillende punten niet aan artikel 39 lid 1 en 2 DSA. Een aantal van die punten is ook hiervoor in dit uittreksel benoemd. De Europese Commissie heeft al bevestigd dat het register van X niet voldoet.

IV.3 Oneerlijke handelspraktijken, ongerechtvaardigde verrijking, onrechtmatige daad

109 De Stichting verwijt X dat zij zich schuldig maakt aan oneerlijke handelspraktijken in de zin van artikel 6:193b BW e.v. Dit gebeurt onder meer door misleidende informatie te verstrekken over haar dienst (artikel 6:193c BW) en essentiële informatie achter te houden (artikel 6:193d BW) – beide bijvoorbeeld met betrekking tot de micro-targeting die plaatsvindt. Informatie over de verwerking van persoonsgegevens wordt door de Europese Commissie als essentieel beschouwd. Inbreuken op de (verplichting tot) gegevensbescherming moeten daarbij in aanmerking genomen worden bij de beoordeling van de algehele oneerlijkheid van handelspraktijken op grond van de Richtlijn Oneerlijke Handelspraktijken, *“met name wanneer de handelaar consumentengegevens verwerkt in strijd met de gegevensbeschermingsvoorschriften, d.w.z. voor direct marketing of andere commerciële doeleinden zoals profilering, persoonlijke prijsstelling of "big data"-toepassingen”*. Daarvan is sprake bij X.

110 De schendingen van de AVG, de DSA en de Richtlijn Oneerlijke Handelspraktijken kwalificeren als onrechtmatige daad. Het handelen van X is immers een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht (zoals hiervoor uitvoerig toegelicht), dan wel doen of nalaten met hetgeen volgens het ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt in de zin van artikel 6:162 BW. De inbreuken en dientengevolge geleden schade zijn toerekenbaar aan X. De drie gedaagden hebben in groepsverband geacteerd en zijn dan ook hoofdelijk aansprakelijk op grond van artikel 6:166 BW.

111 Ten slotte beroept de Stichting zich ook op ongerechtvaardigde verrijking (artikel 6:212 BW) als grondslag voor haar vorderingen. X genereert inkomsten met de exploitatie van haar platform. Die inkomsten haalt zij – zoals hiervoor uiteengezet – voor een belangrijk deel uit advertentieverkoop. Doordat X (i) niet op passende wijze over de Datalekken heeft geïnformeerd waardoor Gebruikers op het X-Platform bleven, (ii) hate speech eerder ruim baan laat dan hier op passende wijze tegen optreedt en ook anderszins niet voldoet aan haar verplichtingen omtrent beheersing van systeemrisico's onder de DSA, en (iii) met behulp van microtargeting direct advertentie-inkomsten genereert terwijl X daarvoor onrechtmatig (bijzondere) persoonsgegevens van X-Gebruikers verwerkt, zijn de inkomsten en kostenbesparingen van X die hiermee verbandhouden ongerechtvaardigd. De Achterban heeft hierdoor (onder meer) de controle over hun persoonsgegevens verloren, is 'verarmd' en heeft schade geleden. Deze schade moet door X worden vergoed, althans X zal het ten onrechte genoten voordeel moeten afdragen. Omdat het voor de Stichting – mede gezien het gebrekkige advertentieregister – onmogelijk is om te achterhalen of in te schatten wat de

omvang van de ongerechtvaardigde verrijking ten koste van de Achterban, stelt de Stichting hieromtrent ook een informatieverzoek in.

V SCHADE VAN DE ACHTERBAN

- 112 De Achterban heeft door de handelwijze van X materiële en immateriële schade geleden, welke van X gevorderd kan worden op grond van zowel de AVG, als de DSA en het BW. In de dagvaarding is dit uitgebreid toegelicht. Gedaagden zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de door de Achterban geleden schade. Voor het vaststellen van de omvang van de schade die de Achterban heeft geleden, vordert de Stichting verwijzing naar de schadestaatprocedure.
- 113 Voor de gedragingen in strijd met de DSA, specifiek het nalaten om voldoende maatregelen te nemen tegen *hate speech* op het X-Platform, vordert de Stichting voor nu alleen een symbolische schadevergoeding voor de immateriële schade die *hate speech* de X-Gebruikers (in Nederland) toebrengt. Het is evident dat *hate speech* de personen die het betreft *in ieder geval* psychische schade berokkent; *hate speech* is ook zo bedoeld. In maatschappelijk opzicht beschadigt het niet alleen de personen, groepen en/of minderheden die het lijdend voorwerp van de *hate speech* zijn, maar de hele maatschappij en – in het geval van X – te beginnen met de X-Gebruikers die (veelvuldig) geconfronteerd worden met *hate speech*. Ook dat levert psychische schade op. Omdat deze schade zich buitengewoon moeilijk laat begroten – zeker per X-Gebruiker – maar de handelwijze van X zo evident onrechtmatig is op dit punt, vordert de Stichting in verband met de DSA schendingen zoals in de dagvaarding beschreven, vooralsnog een symbolische schadevergoeding van EUR 1 (één euro) voor ieder lid van de Achterban voor de immateriële schade die de leden van de Achterban hebben geleden in Relevante Periode 1.

VI PETITUM

- 114 Hierna volgt het volledige petitum zoals dit is opgenomen in de dagvaarding.

MITSDIEN:

het de rechtbank moge behagen om bij vonnis, steeds voor zover mogelijk uitvoerbaar bij voorraad,

Exclusieve belangenbehartiger

- i. De Stichting aan te wijzen als exclusieve belangenbehartiger zoals bedoeld in art. 1018e lid 1 Rv;

Nauw omschreven groep

- ii. Te bepalen dat de Stichting in deze collectieve vordering de belangen behartigt van de volgende nauw omschreven groepen personen (gezamenlijk aangeduid als de “**Achterban**”):
 - a. **Voor de vorderingen die zien op datalekken en gebrekkige beveiliging:**
 - i. Alle gebruikers van het X-Platform, althans de diensten van X,
 - ii. zijnde natuurlijke personen die niet handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf,
 - iii. die in Nederland wonen en gedurende een moment dat zij in Nederland woonden,

- iv. gebruik hebben gemaakt van het X-Platform in de periode vanaf 1 juni 2021 tot en met heden (de “**Relevante Periode 2**”), en
 - v. van wie zich persoonsgegevens bevinden in de gelekte datasets (“**Achterban A**”);
- b. **Voor de vorderingen die zien op ongeoorloofde microtargeting en gebrekkige transparantie:**
- i. Alle gebruikers van het X-Platform, althans de diensten van X,
 - ii. zijnde natuurlijke personen die niet handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf,
 - iii. die in Nederland wonen en gedurende een moment dat zij in Nederland woonden,
 - iv. gebruik hebben gemaakt van het X-Platform in de periode vanaf 25 augustus 2023 tot en met heden (de “**Relevante Periode 1**”), en
 - v. die behoorden tot het doelpubliek van de advertenties die zijn getoond als gevolg van ongeoorloofde microtargeting door X, waaronder de Advertenties (“**Achterban B**”);
- c. **Voor de vorderingen die zien op schending van de DSA-verplichtingen rondom systeemrisico's voor grote online platforms waaronder het tegengaan van hate speech:**
- i. Alle gebruikers van het X-Platform, althans de diensten van X,
 - ii. zijnde natuurlijke personen die niet handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf,
 - iii. die in Nederland wonen en gedurende een moment dat zij in Nederland woonden,
 - iv. gebruik hebben gemaakt van het X-Platform in de periode vanaf 25 augustus 2023 tot en met heden (de “**Relevante Periode 1**”) (“**Achterban C**”).

Opt-in/opt-out

- iii. Gedaagden te gebieden om binnen vier weken na het in deze procedure ingevolge artikel 1018e lid 1 en 2 Rv te wijzen vonnis:
 - a. het vonnis, vergezeld van een eenvoudige samenvatting, te plaatsen op een speciaal daarvoor in het leven te roepen webpagina van de website waarop het X-Platform toegankelijk is;
 - b. ieder lid van de Achterban per e-mail en via de X berichtendienst mededeling te doen van de aanwijzing als exclusieve belangenbehartiger, de collectieve vordering en de nauw omschreven groepen personen wier belangen de exclusieve belangenbehartiger in deze collectieve vordering behartigt;
 - c. aankondiging te doen van de aanwijzing als exclusieve belangenbehartiger, de collectieve vordering en de nauw omschreven groepen personen wier belangen de exclusieve belangenbehartiger in deze collectieve vordering behartigt, in alle landelijke en regionale nieuwsbladen van Nederland met een inhoud en op een wijze zoals door uw Rechtbank in goede justitie te bepalen;
 - d. met de bepaling dat ieder van Gedaagden een dwangsom verschuldigd zal zijn indien door Gedaagden aan enig onderdeel van de veroordelingen iii. a., b., en/of c. niet of niet tijdig wordt voldaan, ten bedrage van EUR 10.000,- (zegge: tienduizend euro) per tekortkoming en per dag (waarbij een dagdeel geldt als een volledige dag), met een maximum van EUR 10.000.000,- (zegge: tien miljoen euro) per Gedaagde, althans een

door uw Rechtbank in goede justitie te bepalen dwangsom en daaraan te verbinden maximum.

- iv. Te bepalen dat, overeenkomstig artikel 1018f lid 1 Rv, (de wettelijk vertegenwoordiger(s) van) ieder lid van de Achterban met woonplaats of verblijf in Nederland, binnen een maand na de aankondiging overeenkomstig artikel 1018f lid 3 Rv van het vonnis met de aanwijzing van de exclusieve belangenbehartiger, door een schriftelijke mededeling aan de griffie van de rechtbank kan laten weten zich van de behartiging van zijn belangen in deze collectieve actie te willen bevrijden (*Opt-out*);
- v. Te bepalen dat, in overeenstemming met artikel 1018f lid 5 Rv, (de wettelijk vertegenwoordiger(s) van) ieder lid van de Achterban zonder woonplaats of verblijf in Nederland, binnen drie maanden na de aankondiging overeenkomstig artikel 1018f lid 3 Rv van het vonnis van uw Rechtbank tot aanwijzing van de exclusieve belangenbehartiger, door een schriftelijke mededeling aan de griffie van de rechtbank kan laten weten in te stemmen met de behartiging van zijn belangen in deze collectieve actie en dat zijn belang niet wordt behartigd in een collectieve of individuele vordering, gebaseerd op soortgelijke feitelijke en rechtsvragen voor dezelfde gebeurtenis of gebeurtenissen tegen gedaagden in een andere lidstaat van de EU of de EER (*Opt-in*).

Verklaringen voor recht

- vi. Te verklaren voor recht en op de gronden zoals uitgewerkt in deze dagvaarding jegens ieder lid van de (relevante) Achterban dat;
 - a. Gedaagden gezamenlijk en/of ieder voor zich, toerekenbaar onrechtmatig hebben gehandeld door in strijd te handelen met de AVG;
 - b. Gedaagden gezamenlijk en/of ieder voor zich, althans Twitter International Unlimited Company toerekenbaar onrechtmatig heeft/hebben gehandeld door in strijd te handelen met de DSA;
 - c. Gedaagden gezamenlijk en/of ieder voor zich, toerekenbaar onrechtmatig hebben gehandeld door zich schuldig te maken aan oneerlijke handelspraktijken in de zin van artikel 6:193b lid 3 onder a BW in samenhang gelezen met 6:193d BW;
 - d. Gedaagden gezamenlijk of ieder voor zich, zich ongerechtvaardigd hebben verrijkt.

Verwijzing schadestaat / symbolische schadevergoeding / wijze van afwikkeling collectieve schade

PRIMAIR

- a. te verklaren voor recht dat Gedaagden hoofdelijk aansprakelijk zijn op de gronden zoals uitgewerkt in deze dagvaarding, jegens ieder (relevant) lid van de Achterban voor de door ieder van die leden als gevolg van de schendingen in vorderingen vi (a-d) geleden schade, nader op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet; en
- b. voor wat betreft de als gevolg van hate speech door de Achterban C geleden immateriële schade in de Relevante Periode 1, gedaagden hoofdelijk te veroordelen tot betaling van een symbolische schadevergoeding te begroten op EUR 1 (één euro) per lid van de Achterban, althans te bepalen dat ook deze schade nader zal worden opgemaakt bij staat en zal worden vereffend volgens de wet;

SUBSIDIAR de collectieve schadeafwikkeling vorm te geven op een wijze die uw Rechtbank in goede justitie geraden acht op basis van door de Stichting en Gedaagden op bevel van uw Rechtbank ex artikel 1018i Rv over te leggen voorstellen voor een collectieve afwikkeling; en

zowel primair als subsidiair per lid van de Achterban te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf het moment dat de Relevante Periode 1 aanvangt, danwel de Relevante Periode 2, althans de datum van dagvaarding, althans de datum van het in dezen te wijzen vonnis tot aan de dag van algehele voldoening.

Geboden op straffe van dwangsom en controle

- vii. Gedaagden gezamenlijk en/of ieder voor zich te gebieden om aan hun in deze dagvaarding omschreven wettelijke verplichtingen te voldoen, door:
- a. te voldoen aan de meldplicht datalekken aan betrokkenen op grond van artikel 34 AVG jegens Achterban A, op straffe van een dwangsom van EUR 4.000.000,- (zegge: vier miljoen euro) per tekortkoming en per dag (waarbij een dagdeel geldt als een volledige dag) vanaf twee maanden na de datum van betekening van het eindvonnis dat Gedaagden geheel of gedeeltelijk in strijd handelen met dit gebod, althans een door uw Rechtbank in goede justitie te bepalen dwangsom en daaraan te verbinden maximum; en
 - b. het staken van het onrechtmatig handelen jegens de Achterban B door het staken en gestaakt te houden van ongeoorloofde microtargeting op basis van bijzondere persoonsgegevens op straffe van een dwangsom van EUR 4.000.000,- (zegge: vier miljoen euro) per tekortkoming en per dag (waarbij een dagdeel geldt als een volledige dag) vanaf twee maanden na de datum van betekening van het eindvonnis dat Gedaagden geheel of gedeeltelijk in strijd handelen met dit gebod, althans een door uw Rechtbank in goede justitie te bepalen dwangsom en daaraan te verbinden maximum; en
 - c. het staken van het onrechtmatig handelen jegens de Achterban B en Achterban C door schendingen van de DSA te staken en gestaakt te houden door:
 - i. jegens Achterban B het targeten van X-Gebruikers op basis van bijzondere persoonsgegevens voor advertentiedoeleinden te staken en gestaakt te houden; en
 - ii. jegens Achterban C aantoonbaar te voldoen aan de (zorg- en informatie)plichten op grond van de DSA, een en ander op straffe van een dwangsom van EUR 4.000.000,- (zegge: vier miljoen euro) per tekortkoming en per dag (waarbij een dagdeel geldt als een volledige dag) vanaf twee maanden na de datum van betekening van het eindvonnis dat Twitter International Unlimited Company geheel of gedeeltelijk in strijd handelt met dit gebod, althans een door uw Rechtbank in goede justitie te bepalen dwangsom en daaraan te verbinden maximum;
- viii. Te bevelen Gedaagden een maand na het verzoek daartoe van de Stichting aan Gedaagden, aan een onafhankelijke auditor, te weten een aan de 'Big Four' (KPMG, Ernst & Young, PWC en Deloitte) verbonden onafhankelijke auditor, toegang te geven tot de IT-faciliteiten van Gedaagden (waaronder, maar niet beperkt tot, externe servers bij aan gedaagden dienstverlenende derden) en Gedaagden te gebieden alle benodigde medewerking te verlenen om een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar de naleving van de geboden als bedoeld vii

van dit petitum, met dien verstande dat de Stichting dit verzoek vijf keer kan doen, althans zoveel keer als uw rechtbank in justitie geraden acht, en dat ieder van Gedaagden een dwangsom verschuldigd zal zijn indien door Gedaagden niet, niet geheel of niet tijdig aan het verzoek van de Stichting wordt voldaan, ten bedrage van EUR 10.000,- (zegge: tienduizend euro) per tekortkoming en per dag (waarbij een dagdeel geldt als een volledige dag) met een maximum van EUR 10.000.000,- (zegge: tien miljoen euro) per Gedaagde, althans een door uw Rechtbank in goede justitie te bepalen dwangsom en daaraan te verbinden maximum.

Verstrekken van informatie

- ix. Gedaagden te veroordelen om binnen vier weken na het in dezen te wijzen vonnis in de vorm van een Excel lijst of vergelijkbaar algemeen gangbaar bestand opgave te doen van:
- alle adverteerders die in de Relevante Periode 1 direct of indirect gebruik hebben gemaakt van ongeoorloofde microtargeting op basis van bijzondere persoonsgegevens op het X-Platform voor advertenties (al dan niet mede) gericht op Nederlandse consumenten;
 - de advertenties (al dan niet mede) gericht op Nederlandse consumenten, die in de Relevante Periode 1 (mede) met gebruikmaking van ongeoorloofde microtargeting op basis van bijzondere persoonsgegevens op X zijn geplaatst;
 - de advertentie-inkomsten die Gedaagden (althans aan Gedaagden gelieerde entiteiten) direct of indirect via de in onderdeel ix.a. en ix.b. van dit petitum bedoelde advertenties hebben ontvangen;

Onder de bepaling dat ieder van Gedaagden een dwangsom verschuldigd zullen zijn indien door Gedaagden niet, niet geheel of niet tijdig aan de veroordeling tot informatieverstrekking wordt voldaan, ten bedrage van EUR 10.000,- (zegge: tienduizend euro) per tekortkoming en per dag (waarbij een dagdeel geldt als een volledige dag) met een maximum van EUR 10.000.000,- (zegge: tien miljoen euro) per Gedaagde, althans een door uw Rechtbank in goede justitie te bepalen dwangsom en daaraan te verbinden maximum.

Kostenvergoedingen

- x. **PRIMAIR** de Gedaagden hoofdelijk te veroordelen tot vergoeding aan de Stichting van:
- de volledige door de Stichting gemaakte buitengerechtelijke kosten te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf de datum van het vonnis tot aan de dag der algehele voldoening;
 - de redelijke en evenredige proceskosten van deze procedure en verdere kosten die de Stichting heeft gemaakt, overeenkomstig artikel 1018I lid 2 Rv, en/of 237 Rv en/of 6:96 BW, het een en ander te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf de datum van het te wijzen vonnis tot aan de dag van algehele voldoening;
 - de volledige door de Stichting gemaakte kosten, nakosten en nog in het kader van de schadeafwikkeling te maken kosten, overeenkomstig artikel 6:96 BW, het een en ander te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf de datum van het vonnis tot aan de dag der algehele voldoening; en
 - de volledige door de Stichting aan eventuele externe procesfinanciers te betalen overeengekomen vergoeding, overeenkomstig artikel 6:96 BW en/of artikel 1018I lid 2 Rv, zoals nader te begroten op grond van door de Stichting nader over te leggen informatie, te vermeerderen met BTW indien van toepassing, een en ander zoals nader te begroten op basis van door SOMI over te leggen informatie en te vermeerderen met

- de wettelijke rente vanaf de datum van het in deze procedure te wijzen vonnis tot aan de dag der algehele voldoening, zo nodig op te maken bij staat; en
- e. de volledige kosten van de Stichting in verband met de uitvoering van het in deze procedure te wijzen vonnis en de van de afwikkeling van de schadevergoeding, althans een door de rechtbank in goede justitie te bepalen bedrag de afhandeling, waaronder maar niet beperkt tot kosten in verband met de afhandeling van de vaststelling en uitbetaling van de schadevergoeding en de begeleiding van en controle op dat proces, te vermeerderen met BTW indien van toepassing, steeds halfjaarlijks vooraf te voldoen op basis van door de Stichting vast te stellen redelijke voorschotbedragen en na afronding af te rekenen op basis van nacalculatie.

SUBSIDIAR te bepalen dat de Stichting de kosten zoals bedoeld in de primaire vordering in mindering mag brengen op de door of namens haar aan de Gedupeerden uit te betalen schadevergoedingen nader op te maken bij staat;

De kosten voor mij, deurwaarder, bedragen EUR